

Torah from Around the World

*De Eeuwige zal macht aan zijn volk verlenen,
de Eeuwige zal zijn volk zegenen met vrede.*

Tehilliem 29:11

Sjabbat 24 augustus 2024/20 av 5784, Ekev,

Devariem/Deuteronomium 9: 4 - 10: 11, Tanach 369-372

Haftara: Jesjahoe 49: 14 - 51: 3, Tanach 885-887

Vertaler: Bram Lagendijk

Coördinatie: Harry Polak

Commentaar: **Rabbi Dan Ross is rabbijn van de Central Synagogue in New York**

[Oorspronkelijke Engelse tekst](#)

Use the link to read or listen to the original text in English.

De goddelijke loterij winnen

In zijn boek *Outliers* probeert Malcolm Gladwell aan te tonen hoe willekeurige factoren buiten onze controle, ervoor zorgen dat sommigen meer kans van slagen hebben dan anderen. Klassiek voorbeeld: er zijn in augustus meer Major League honkbalspelers geboren dan in welke andere maand ook. Waarom? Omdat de leeftijdsgrens voor honkbalspelers in de Little League tot 2006 31 juli was. Dit betekent dat als je in augustus geboren was, je ouder, groter en beter was dan de andere spelers in je team. Allemaal door het gelukkige toeval van je geboortedag.

Gladwell probeert het verhaal te weerleggen dat de meest succesvollen onder ons – de bijzondere talenten die zogenaamd uit het niets voortkomen – slagen door hun karakter en gezonde verstand, hun ongeëvenaarde genialiteit en ongewone gaven. Veel te vaak verbergen zulke fantasierijke verhalen verborgen voordelen die essentieel waren voor het succes van de persoon. Verborgen voordelen zoals een verjaardag in augustus.

Je zou de Tora de stamvader kunnen noemen van alle verhalen over van armoede naar rijkdom gaan, een kroniek van de reis van de Jisraëlieten van het bittere lijden van de slavernij in Egypte naar het zoete succes in het land van melk en honing. En in sidra Ekev zien we de kinderen van Jisraël aan de vooravond van hun grootste triomf tot dan toe. Eindelijk, na 400 jaar slavernij en 40 jaar trekken door de wildernis, staan ze op het punt het beloofde land binnen te gaan.

De Tora vertelt ons vele keren over de doorslaggevende factor hierachter: “De machtige hand en de uitgestrekte arm” van God. Ons wordt verteld dat God de kinderen van Jisraël heeft uitgekozen om een koninkrijk van priesters en een heilig volk te zijn. Toch is voor velen van ons de gedachte dat Joden op unieke wijze door God worden gekoesterd een van de meest uitdagende ideeën in onze theologie. Het riekt naar zelfgenoegzaamheid en Joodse superioriteit. Het voelt niet goed. Het heeft ons in de problemen gebracht.

Waarom zijn wij verkozen? Wat maakt ons zo speciaal?

Een midrasj in *Pirkee DeRabbi Eliezer* biedt een gedachtevormend antwoord. Op een dag kwamen God en de engelen bijeen om te beslissen wie van hen elk van de volkeren van de wereld zou vertegenwoordigen. Ze kozen ervoor om elk volk toe te wijzen door loting. De eerste engel koos de Moabieten, de tweede de Jeboesieten, de derde de Edomieten enzovoort. Tot het uiteindelijk Gods beurt was om te kiezen. En op wie anders dan op de kinderen van Jisraël zou Gods lot vallen?

Met andere woorden: de Joden wonnen de goddelijke loterij. Dat is het. Dom toeval. Daarom is het des te vooruitziender dat Mosje ons in sidra Ekev waarschuwt om de oorsprong van ons geluk niet te vergeten wanneer we het beloofde land zullen bereiken: “Als jullie genoeg hebben gegeten en mooie huizen hebben gebouwd om in te wonen, en jullie kuddes zijn vermenigvuldigd, en jullie meer zilver en goud zullen hebben, en alles wat jullie bezitten is toegenomen, pas dan op dat jullie harten niet hoogmoedig worden en jullie de Eeuwige, jullie God, vergeten... en tegen jezelf zult zeggen: 'Mijn eigen kracht en de macht van mijn eigen hand hebben mij dit fortuin gebracht.'”

E.B. White schreef: "Geluk is niet iets dat je kunt noemen in de aanwezigheid van 'selfmade' mensen." Maar geluk is iets waar we het voortdurend over moeten hebben, vooral in de aanwezigheid van zogenaamde 'selfmade' mensen. Omdat alleen al het denken aan geluk betere mensen van ons maakt.

Onderzoeken hebben aangetoond, dat alleen al de aansporing om na te denken over de rol van geluk bij onze successen, ons onzelfzuchtiger maakt tegenover anderen, en meer bereid om onze tijd en mogelijkheden in dienst te stellen van het gemeenschappelijke belang. Wanneer we aandacht besteden aan de achtergronden van onze prestaties, beseffen we hoeveel we aan de wereld verschuldigd zijn.

Dus, geïnspireerd door sidra Ekev, denk eens aan iets dat je onlangs hebt bereikt. Denk dan aan de aspecten waar je geen controle over hebt en die hebben bijgedragen aan die prestatie: liefhebbende ouders, een ondersteunende partner, een uitstekende leraar, de baan die op het juiste moment vrijkwam.

En als je voor het slapengaan het Sjema zegt, in de woorden van Maya Angelou: "Laat dankbaarheid het kussen zijn waarop... je je avondgebed zegt."